

מבט לאיראן

19 במאי 2019 – 2 ביוני, 2019

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ באיראן התקיימו ב-31 במאי תהלוכות "יום ירושלים העולמי" המצוין מאז המהפכה האסלאמית (1979) ביום השישי האחרון של חודש הרמדאן. על-פי החלטת איראן הפכו אירועי "יום ירושלים" השנה למפגן של התנגדות לתוכנית השלום של הנשיא טראמפ ("עסקת המאה"). בהודעת הסיכום של מארגני "יום ירושלים העולמי" נאמר, כי המאמץ לחיסול "הגידול הסרטני – ישראל" הינו הסוגיה המרכזית של עולם האסלאם. ההודעה קראה להמשך האינתיפאדה וה"התנגדות" וגינתה את "עסקת המאה" ואת כמה ממנהיגי ערב השואפים לנרמל את היחסים עם ישראל.

תהלוכות "יום ירושלים העולמי" בטהראן
(פארס, 31 במאי 2019)

◀ גורמי ביטחון בעיראק דיווחו, כי ארה"ב מעריכה שירי הקטיושה לעבר מתחם השגרירות האמריקאית בבגדאד (19 במאי 2019) בוצע על-ידי אחת משתי מיליציות שיעיות עיראקיות הנתמכות על-ידי איראן. שיגור הקטיושה עשוי להיות ביטוי נוסף למאמצי איראן לפעול נגד ארה"ב ובעלות בריתה באזור באמצעות פעילות בחתימה נמוכה ושימוש בארגונים שלוחים (פרוקסיז). בתוך כך ביקר שר החוץ האיראני בבגדאד ונפגש עם בכירים עיראקים על רקע המתחות הנמשכת בין ארה"ב לאיראן והצעת עיראק לתווך בין שתי המדינות.

◀ פעילות איראנית להקמת תשתיות בסוריה ובעיראק: איראן החלה להכשיר מעבר גבול בין עיראק לסוריה סמוך למעבר הגבול הרשמי אלבוכמאל, שאינו פעיל כיום. על-פי דוח מודיעין של חברת ISI,

התשתיות המוקמות על-ידי איראן אמורות לשמש ציר תנועה למעבר פעילים, כלי רכב ואמצעי לחימה. במקביל אישרה ממשלת איראן את תחילת סלילת מסילת הרכבת משלמצי'ה שבמערב איראן לבצרה שבדרום עיראק. העבודות על המסילה, עליה הוחלט בביקור הנשיא רוחאני בבגדאד במרץ 2019, צפויות להתחיל בשבועות הקרובים ולהימשך כשנתיים.

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ רשת הטלוויזיה האמריקאית "פוקס ניוז" דיווחה (23 במאי) מפי גורמי מודיעין מערביים, כי **איראן מכשירה מתחם בגבול סוריה-עיראק, שנראה כהכנה למעבר גבול אלטרנטיבי חדש בשליטת המיליציות השיעיות הפועלות בחסות משמרות המהפכה**. בתמונות לוויין, שצולמו על-ידי חברת ImageSat International (ISI), נראית בנייה מעבר אלבוכמאל – אלקא'ם, אזור הנמצא בשליטת מיליציות שיעיות, במרחק של כשני קילומטרים מהגבול הרשמי בין סוריה לעיראק באלבוכמאל, מעבר גבול שאינו פעיל כיום. המיליציות השיעיות פינו ציר עוקף, החוצה את קווי הביצורים של עיראק וסוריה, ונכנס ישירות למתחם סגור, שבו הותקף ביוני אשתקד אתר המוכר כמשמש כמפקדת המיליציות השיעיות באזור. על-פי דוח המודיעין של ISI, התשתיות החדשות נראות כהכנה למעבר גבול שימש ציר תנועה למעבר פעילים, כלי רכב ואמצעי לחימה.

המתחם החדש הנבנה במרחב מעבר הגבול אלבוכמאל (ImageSat International [ISI], 19 במאי 2019).

◀ יוזכר כי בשנת 2018 העמיקה איראן את שליטתה במרחב מעבר הגבול אלבוכמאל באמצעות כוחות שיעים שבחסותה. מעבר זה נתפס על-ידי איראן כבעל חשיבות אסטרטגית רבה, שכן דרכו עובר ציר האספקה היבשתי בינה לבין עיראק, סוריה ולבנון. ציר האספקה היבשתי עשוי לאפשר לאיראן להפחית את תלותה בנתיב האווירי, שבין טהראן לדמשק, להרחיב ולהעמיק את נוכחותה בסוריה ולהקל על העברת אמצעי לחימה ופעילים לחזבאללה בלבנון ולמיליציות השיעיות בסוריה.

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ ב-19 במאי נפלה קטיישה בסמוך לשגרירות ארה"ב בבגדאד. דובר בצבא עיראק אמר, כי הרקטה נפלה ליד פסל החייל האלמוני במרחק של פחות מקילומטר וחצי מהשגרירות האמריקאית ולא גרמה אבדות בנפש. הוא ציין, כי הצבא חוקר את האירוע והעריך שהקטיישה נורתה מדרום בגדאד, אזור בו פועלות מיליציות שיעיות פרו-איראניות (רויטרס, 19 במאי). שיגור הקטיישה עשוי להיות ביטוי נוסף למדיניות הלוחמנית, שאימצה לאחרונה איראן נגד ארה"ב באמצעות פעילות בחתימה נמוכה ושימוש בארגונים שלוחים (פרוקסיז) על רקע החרפת הלחצים נגדה.

◀ העיתון "אל-שרק אל-אוסט" דיווח (26 במאי) מפי מקורות ביטחוניים עיראקים, כי ארה"ב חושדת, כי הירי לעבר מתחם השגרירות האמריקאית בוצע על-ידי אחת משתי מיליציות שיעיות עיראקיות הנתמכות על-ידי איראן: גדודי סיד אל-שהדאא' או גדודי האמאם עלי. על-פי דיווח זה, הודיעו האמריקאים לממשלת עיראק, כי הם עשויים לעצור חברים בשתי המיליציות אם אכן יתברר כי היו מעורבות בשיגור הקטיישה.

◀ ממשלת איראן אישרה את תחילת סלילת מסילת הרכבת באורך 32 ק"מ משלמצה שבמערב איראן לבצרה שבדרום עיראק. העבודות צפויות להתחיל בשבועות הקרובים. "קרן המדוכאים", הנחשבת לקרן הצדקה הכלכלית הגדולה ביותר באיראן, תשמש כקבלן הביצוע של הפרויקט ותממן 60% מהוצאותיו. יתר ההוצאות ימומנו על-ידי משרד התחבורה האיראני. המסילה, שסלילתה התעכבה בשמונה השנים האחרונות, צפויה לשמש בשלב ראשון בעיקר את עולי הרגל האיראנים המגיעים מדי שנה לכרבלאא' שבאיראק. בשלב הבא אמורה המסילה לחבר את איראן דרך עיראק לנמל לאד'קיה שבסוריה, בעיקר לצורך העברת סחורות. השלמת השלב הראשון בפרויקט צפויה להימשך כשנתיים (פארס, 25 במאי). מזכר הבנה בנוגע לסלילת המסילה נחתם בחודש מרץ האחרון בין נשיא איראן, חסן רוחאני, וראש ממשלת עיראק, עאדל עבד אלמהדי, במהלך ביקור רוחאני בבגדאד.

◀ שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), הגיע ב-25 במאי לביקור בן יומיים בעיראק במהלכו נפגש עם בכירים בממשל העיראקי, ובראשם ראש ממשלת עיראק, עאדל עבד אל-מהדי; נשיא עיראק, ברהאם צאלח (Barham Salih); שר החוץ העיראקי, מחמד עלי אל-חכים (Muhammad Ali al-Hakim); ויו"ר הפרלמנט העיראקי, מחמד אל-חלבוסי (Muhammad al-Halbousi). זריף גם ביקר במקומות השיעים הקדושים בערים נג'ף וכרבלאא'. ביקור זריף התקיים על רקע המתוחות הגוברת בין ארה"ב לאיראן.

◀ במסיבת עיתונאים משותפת עם עמיתו העיראקי אמר זריף, כי קיים שיחות מועילות עם עמיתו העיראקי בסוגיות אזוריות וכי איראן מעוניינת בקשרים מאוזנים עם כל מדינות המפרץ הפרסי. הוא הציע למדינות המפרץ לחתום עם איראן על הסכם אי-תוקפנות. שר החוץ העיראקי אמר במסיבת העיתונאים המשותפת, כי ביקור זריף בעיראק נועד לקדם את מימוש ההבנות, שהושגו לאחרונה בין שתי המדינות בנוגע לסוגיות גבול, הקמת איזורי תעשייה משותפים ומסילת הרכבת ממערב איראן לדרום עיראק, ולדון בסוגיות אזוריות

ובינלאומיות. הוא ציין, כי עיראק מתנגדת לסנקציות האמריקאיות נגד איראן ומקווה לשמש כמתווכת בין טהראן וושינגטון (פארס, 26 במאי).

שרי החוץ של איראן ועיראק בבגדאד
(פארס, 26 במאי 2019)

"יום ירושלים העולמי"

באיראן התקיימו ב-31 במאי תהלוכות "יום ירושלים העולמי", המצוין מאז שנת 1979 ביום השישי האחרון של חודש הרמדאן ונועד לבטא את תמיכת איראן והעולם המוסלמי בעניין הפלסטיני וב"שחרור ירושלים". ערב "יום ירושלים" פעלה איראן להפוך את היום למפגן של התנגדות לתוכנית השלום של הנשיא טראמפ המכונה "עסקת המאה".

התבטאויות איראניות ערב "יום ירושלים העולמי"

◀ ערב "יום ירושלים", שהתקיים השנה על רקע כוונת ארה"ב לקדם את "עסקת המאה" והמתיחות הגוברת בין איראן לארה"ב, תקפו בכירים איראנים בחריפות את תוכנית השלום האמריקאית ואת כוונת חלק ממדינות ערב, ובראשן ערב הסעודית ומאע"מ, להשתתף בוועידה הכלכלית בבחריין, הצפויה בסוף יוני ואמורה לשמש שלב ראשון במימוש התוכנית האמריקאית.

◀ דובר משמרות המהפכה, רמזאן שריף (Ramazan Sharif), הכריז ערב "יום ירושלים", כי סיסמת תהלוכות "יום ירושלים" השנה תהיה: "יום ירושלים העולמי: תבוסת עסקת המאה וביסוס העניין הפלסטיני". במסיבת עיתונאים לרגל "יום ירושלים" אמר שריף, המכהן גם כראש "מטה האינתיפאדה וירושלים במועצה המתאמת של ההסברה האסלאמית", כי הפלסטינים עברו משימוש באבנים לשימוש בטילים וכי הדור הפלסטיני החדש נחוש יותר מקודמו להיאבק בישראל וזהו אחד מהישגי "יום ירושלים". הוא ציין, כי בזכות ההתנגדות הפלסטינית, הציונים אינם מסוגלים עוד לבצע בקלות את פעילותם הצבאית נגד עזה ונאלצים לסגת.

◀ שריף הכריז, כי "יום ירושלים" הוא יום האזהרה של האומה האסלאמית לחלק ממדינות ערב, ובמיוחד לערב הסעודית ולמאע"מ, בעניין כינוס "הוועידה הבדיונית" בבחריין לבל ירמסו את עניין ירושלים והעם הפלסטיני בעת משחקם במגרש ארה"ב ו"המשטר הציוני". הוא הוסיף, כי "עסקת המאה", שהוצגה לצד

צעדים נוספים של ממשל טראמפ, ובהם העברת שגרירות ארה"ב לירושלים וההכרה בה כבירת ישראל, ההתנגדות לשיבת הפליטים הפלסטינים והדיבורים על כינון "מולדת חלופית" בירדן ובמדבר סיני, נועדה אך ורק לחסל את פלסטין. עמדתם המאוחדת של הפלסטינים נגד התוכנית תוביל לכישלונה והעדויות מצביעות על התלקחות האינתיפאדה בגדה המערבית, מה שמעורר את דאגת הציונים ותומכי "עסקת המאה". "עסקת המאה" וכל צעד נוסף, שלא יבטיח את דרישותיו הלגיטימיות של העם הפלסטיני, ובמיוחד שיבת הפליטים וקיום בחירות חופשיות לקביעת גורל הפלסטינים, לא יוכלו לעולם לפתור בעיה גדולה זו של העולם המוסלמי. האומה האסלאמית תוכיח ביום ירושלים, כי העניין הפלסטיני חי וקיים וכי "עסקת המאה", שמטרתה היחידה היא להסיר באופן מוחלט את פלסטין מהגיאוגרפיה של האסלאם והאזור, לא תוביל אלא לכישלון ולהשפלה עבור מעצבי התוכנית ותומכיה.

◀ שריף הזהיר, כי קבלת החלטות בעניין פלסטין מבלי להתייחס לפלסטינים תוביל בעתיד הקרוב לאינתיפאדה חדשה ונרחבת וגם הגדה המערבית תפנה לדרך ההתנגדות. "עסקת המאה" רק תחזק את נחישות הפלסטינים להתנגד ולהיאבק נגד "מזימות אויבי ירושלים" ותגביר את המוטיבציה של אזרחי העולם לתמוך בפלסטין (תסנים, 28 במאי 2019).

**דובר משמרות המהפכה, רמזאן שריף
(אירן"א, 28 במאי 2019).**

◀ לקראת "יום ירושלים" פרסמו 252 חברי מג'לס איראנים גילוי דעת, שבו הביעו את תמיכתם ב"התנגדות הפלסטינית" וקראו לאזרחי איראן להשתתף בתהלוכות היום. חברי המג'לס הדגישו בגילוי הדעת את התנגדותם לתוכנית השלום של הנשיא טראמפ והצהירו, כי על ארה"ב לדעת, ש"עסקת המאה", העברת השגרירות האמריקאית לירושלים, ההכרה בריבונות ישראל ברמת הגולן וההכרזה על משמרות המהפכה האיראנים כארגון טרור הם מאמצים כושלים, שיצטרפו לעשרות תוכניות העבר של ארה"ב בנוגע לפלסטין. עוד נאמר בהודעה, כי ערב הסעודית ומדינות נוספות, ובהן איחוד האמירויות ובחריין, צריכות לדעת שכינון קשרים ידידותיים עם "המשטר הציוני" מטיל עליהן "חרפה נצחית", מנוגד באופן ברור לצו האלוהי ויעורר נגדן את שנאת האומה המוסלמית כולה. על "המשטר הציוני" לדעת כי החלה הספירה לאחור של חייו, כי גורלו נידון לחיסול וכי "חזית ההתנגדות" חזקה כיום יותר מאשר בכל זמן אחר בעבר. חברי המג'לס הדגישו

את תפקידה של איראן בהנהגת עלי ח'אמנהאי בהתנגדות ל"מזימות" ארה"ב, "המשטר הציוני" ובעלות בריתה באזור, ובראשן ערב הסעודית (מהר, 26 במאי 2019).

◀ יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני, הדגיש, אף הוא, בדבריו לקראת "יום ירושלים" את הצורך להתנגד לתוכנית השלום האמריקאית. לאריג'אני גינה בחריפות את המדינות המתכוונות להשתתף בוועידה הכלכלית בבחריין. הוא ציין, כי התוכנית האמריקאית, שאותה כינה "בוגדנית ומרושעת", מתעלמת אפילו מזכויות הפלסטינים המעטות, שהוכרו בהצעות שלום קודמות, חותרת להגביר את שליטת ישראל בגדה המערבית, להכיר בכינונה של מדינה יהודית בפלסטין ולחסל את זכויות הפלסטינים, שיוותרו ללא כל תפקיד בעתיד ארצם. לאריג'אני הדגיש, כי בתנאים הנוכחיים, יש להשתתפות בתהלוכות "יום ירושלים" חשיבות מיוחדת וציון היום מהווה "זעקה רועמת" למען זכויות העם הפלסטיני והתמיכה בו (פארס, 26 במאי 2019).

הודעת הסיכום של מארגני "יום ירושלים העולמי"

◀ בהודעת הסיכום של מארגני היום נאמר, כי שחרור ירושלים מ"ציפורני הכובשים הציונים" והמאמץ לחיסול "הגידול הסרטני ישראל" הם הסוגייה המרכזית של עולם האסלאם. ההודעה גינתה את "עסקת המאה" ואת המנהיגים הריאקציוניים של כמה ממדינות ערב, החותרים לנרמל את היחסים עם "המשטר המזויף וכובש ירושלים".

◀ עוד נאמר בהודעת הסיכום, כי הדרך היחידה לפתרון בעיית פלסטין היא המשך האינתיפאדה וההתנגדות ל"חזית הכפירה העולמית" בהנהגת "השטן הגדול" [ארה"ב], שלילה מוחלטת של כל פשרה וכניעה עד לחיסול "הגידול הסרטני ישראל", שיבת הפליטים הפלסטינים למולדתם וקיום משאל עם חופשי לקביעת גורל ארצם באמצעות מימוש האסטרטגיה של "פלסטין מהים עד הנהר" (תסנים, 31 במאי).